

Ceterach officinarum DC, Schubvaren. Eckelrade.

foto: H. Hillegers.

brengen teneinde mogelijke vernietiging te voorkomen. 23-09-79, J. Cortenraad.

Azolla filiculoides Lamk. Grote kroosvaren. Maastricht-Limmel; in sloot voor hotelschool. hok: 61-18-53. 10-09-1979, J. Cortenraad.

Campanula rapunculus L. Rapunzelklokje. Enkele exemplaren tussen Elzet en Limbergbeek langs de Voortweg, hok 62-33. X-1979, C.C.M. Coolsma.

Ceterach officinarum DC. Schubvaren (zie foto). Taludmuur in de kern van Eckelrade, hok: 62-31-22. In september door werkzaamheden verdwenen. Was dit de laatste vindplaats in Zuid Limburg? IX-1979, H. Hillegers.

Colchicum autumnale L. Herfsttijloos. Tussen Partij en Hilleslagen langs de oude verbindingsweg Maastricht-Aken, hok: 62-33-24. ± 10 exemplaren. 2-10-1979, C.C.M. Coolsma.

Cystopteris fragilis (L.) Bernh., Blaasvaren. Meerdere exemplaren langs het spoor in en langs een gemetselde waterafvoer; zie bij *Asplenium trichomanes* L. Hok: 62-11-11. 23-9-1979, J. Cortenraad.

Legousia speculum-ueneris (L.) Durande ex Vill., Groot spiegelklokje. ± 20 ex. langs veldweg bij een korenveld, hok: 62-11-14. H. Erkenbosch, VIII-1979.

Senecio inaequidens DC. Station Meerssen en langs de spoorlijn, hok: 62-11; spooremlacement Valkenburg, hok: 62-22; 3-10-1979, C.C.M. Coolsma. Langs Julianakanaal ten zuiden van Roosteren, 2 exemplaren, hok: 60-22-31. 6-10-1979, D. Th. de Graaf.

MARETAK (*Viscum album* L.) OP SCHIETWILG (*Salix alba* L.)

W. GILISSEN

Beezepool 16, Eijdsen

Bij het uitwerken van de gegevens van het Maretakenonderzoek door de Plantenstudiegroep bleek dat de Maretak (*Viscum album* L.) weer op wilgen voorkomt, hoewel wilgen als voedsterplant bepaald niet algemeen zijn (VON TUBEUF 1923, CUPEDO 1977, DE WEVER 1938, 1939), en zelfs in 1938 als zodanig

verloren zijn gegaan (DE WEVER, aantekeningen). Gedurende de winter van 1978-1979 zijn tijdens de inventarisatie door de Plantenstudiegroep 6 wilgen met respectievelijk 20,3,1,1,1 en 1 Maretakken aangetroffen. In FIG. 1 zijn alle tot nu toe bekende vindplaatsen van wilgen met maretakken aangegeven.

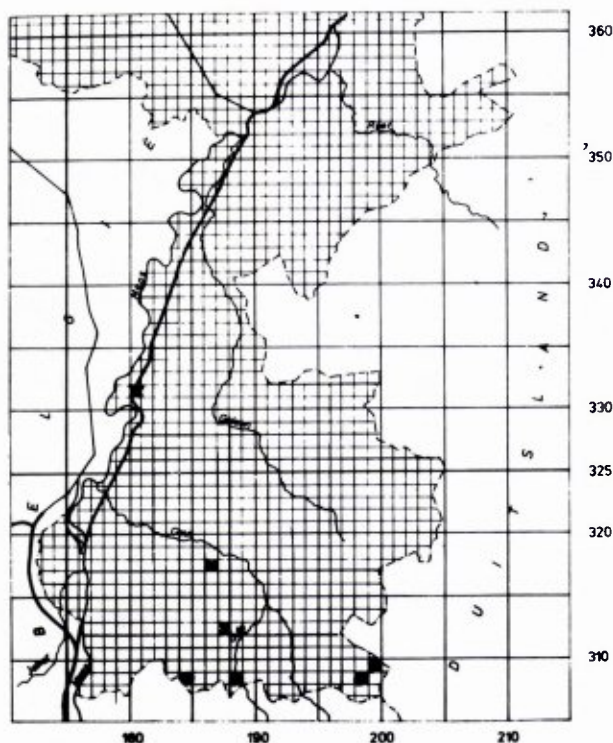

FIG. 1. De kilometerhokken waar Maretakken op Wilgen zijn aangetroffen. x = gegevens naar DE WEVER (zie litt.)
 ■ = gegevens 1978-1979.

Alleen Schietwilg (*Salix alba* L.) en Gele treurwilg (*S. alba* var *tristis* Gaud.) zijn als waardboom aangetroffen.

Een vrij grote Schietwilg, die mogelijk in het begin van zijn levensjaren een of enkele malen als knotwilg gesnoeid is geweest, staat bij een door een bron gevoede vijver. De andere vier Schietwilgen staan langs beekjes en broekachtige weilanden. Ogen-schijnlijk zien zij er nog gezond uit.

Een van deze doorgeschoten knotwilgen is afgelopen zomer alweer van zijn gast ontdaan aangezien de gebruiker van het perceel waar hij staat het nodig

vond de geïnfecteerde tak af te zagen daar die hinder zou opleveren bij de bewerking van het weiland.

De Gele treurwilg staat in een tuin en doet helaas zijn naam te veel eer aan. Naast het feit dat zijn takken afhangen heeft hij in 1979 geen bladeren meer gevormd. Hij zal binnenkort worden omgezaagd. De boom was uitgedroogd maar het takkengestel en de stam waren nog gaaf en geheel door bast omsloten. Mogelijk is ouderdom de oorzaak.

De Wever (DE WEVER 1938) schrijft dat *Salix alba* L. en *S. alba* x *fragilis*, die zeer gezocht waren voor klompenhout en landbouwwerktuigen, vroeger gevonden werden als opgaande bomen ("schotwilgen") maar dat zij sedert ongeveer 1908 door Populieren zijn verdrongen. In 1938 was De Wever geen wilg meer als voedsterplant bekend.

Op regelmatig gesnoeide knotwilgen kan de Maretak zich wel vestigen maar uiteraard moeilijk handhaven. De doorgeschoten knotwilgen die de laatste jaren zijn ontstaan door de verminderde behoefte aan wilgenhout op de boerderijen en in de dorpen, lijken aan de Maretak vestigingsmogelijkheden te bieden. Waarschijnlijk is dit echter slechts van korte duur. Immers, de doorgeschoten takken zijn wegens de toename in gewicht topzwaar en zullen ook zonder extra last vrij snel afbreken. De beschadigde boom is dan vatbaarder voor ziekten. Zeer waarschijnlijk zal dan de wilg (weer) van de lijst van voedsterplanten moeten worden afgevoerd. Dat dit bijzonder jammer is zal duidelijk zijn wanneer men de totale achteruitgang van de Maretak in Limburg bekijkt (DE GRAAF, in voorbereiding). Niet alleen het aantal Maretakken is de laatste jaren schrikbarend gedaald, ook de verscheidenheid van de waardbomen neemt sterk af.

Door ruilverkaveling en grootschaligheid zullen ook de houtwallen en grubben gaan verdwijnen. En daarmee ook grote delen van geschikte vestigingsplaatsen voor de wilde flora. De Maretak is er daarvan slechts een!

LITERATUUR

- CUPEDO, F., 1977. *Viscum album*. Natuurhistorisch Maandblad 66 (12) p 180-184.
- GRAAF, D. TH. DE, 1979. Over het voorkomen van de Maretak (*Viscum album* L. ssp. *album*) in Nederland. In voorbereiding.
- TUBEUF, K. VON, 1923. Monographie der Mistel. München.
- WEVER, A. DE, 1938 1939. Voedsterplanten van *Viscum album* L. Natuurhistorisch Maandblad 27 p 39-41, p 49-52, 28 p 16.

Summary.

Viscum album L. was found again on *Salix alba* L en *S. alba* var *tristis* (Gaud.). The author points out why *Salix* species do not offer many possibilities for *Viscum* to establish itself permanently.

FIG. 2 Maretak op Schietwilg nabij Noorbeek, langs de Noor.

ONZE ZIJDEBIJTJES EN HUN PARASIETEN

door

Br. V. LEFEBER,

Brusselsestr.38, 6211 PG Maastricht

Onder de 37 Nederlandse bijengenera nemen de zijdebijen in meerdere opzichten een aparte plaats in. Het is een vrij klein genus, slechts acht soorten, waarvan er twee gewoon genoemd worden en twee uiterst zeldzaam zijn. Toch blijft de term "gewoon" steeds weer een heel betrekkelijk begrip. *C. daviesanus* b.v. is voor de bewoners van de kustprovincies en voor de natuurliefhebber op de droge zandgronden helemaal niet zo gewoon; *succinctus* daarentegen is juist buiten de zandgebieden een onvoorstelbare zeldzaamheid, die bovendien ook niet houdt van grotere hoogte en daardoor ontbreekt in de Hoge Venen en zelfs al op het Akense en Vaalser groenzand.

De kaartjes 1 t/m 8 geven een idee van de merkwaardige verspreiding van de verschillende soorten,

waarbij de lezer wel rekening moet houden met de volgende feiten:

1. de schrijver kent niet alle plekjes van de Benelux.
2. hij heeft ook niet alle collecties kunnen bekijken.
3. in de literatuur worden wel regelmatig de waarnemingen of vangsten gemeld van de (meer) zeldzame soorten, maar vrijwel nooit van de gewone.
4. vooral over de verspreiding in België is vrijwel niets gepubliceerd; hopelijk gebeurt dat binnen niet al te lange tijd en dan heeft de lezer de gelegenheid om de waarschijnlijke verspreiding, zoals ik die op de kaartjes heb aangegeven, te vergelijken met de collectiegegevens.

De zijdebijtjes (*Colletes* Latr.) vormen geen gemakkelijke groep. Ten eerste lijken de meeste onderling